

ויקרא פרק ט

(א) ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל: (ב) ויאמר אל אהרן קח לך עגל בן בקר לחטאת ואיל לעלה תמימם והקרב לפני יקוק: ... (כד) **ותצא אש** מלפני יקוק ותאכל על המזבח את העלה ואת החלבים וירא כל העם וירנו ויפלו על פניהם:

ויקרא פרק י

(א) ויקחו בני אהרן נדב ואביהו איש מחתתו ויתנו בהן אש וישמו עליה קטרת ויקרבו לפני יקוק אש זרה אשר לא צוה אתם: (ב) **ותצא אש** מלפני יקוק ותאכל אותם וימתו לפני יקוק: (ג) ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דבר יקוק לאמר בקרבי אקדש ועל פני כל העם אכבד וידם אהרן: (ד) ויקרא משה אל מישאל ואל אלצפן בני עזיאל דד אהרן ויאמר אליהם קרבו שאו את אחיכם מאת פני הקדש אל מחוץ למחנה: (ה) ויקרבו וישאם בכתנתם אל מחוץ למחנה כאשר דבר משה: (ו) ויאמר משה אל אהרן ולאליעזר ולאיתמר בניו ראשיכם אל תפגעו ובגדיכם לא תפרמו ולא תמתו ועל כל העדה יקצף ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השרפה אשר שרף יקוק: (ז) ומפתח אהל מועד לא תצאו פן תמתו כי שמן משחת יקוק עליכם ויעשו כדבר משה: פ
(ח) וידבר יקוק אל אהרן לאמר: (ט) יין ושכר אל תשת אתה ובניך אתך בבאכם אל אהל מועד ולא תמתו חקת עולם לדורותיכם: (י) ולהבדיל בין הקדש ובין החל ובין הטמא ובין הטהור: (יא) ולהורת את בני ישראל את כל החקים אשר דבר יקוק אליהם ביד משה: פ

~ סיבות ~

ספרא שמיני פרשה א

(לב) ויקחו שני בני אהרן אף הם **בשמחתם** כיון שראו אש חדשה עמדו להוסיף אהבה על אהבה, ויקחו אין קיחה אלא שמחה. נדב ואביהו מה תלמוד לומר "בני אהרן" שלא חלקו כבוד לאהרן, "נדב ואביהו" לא נטלו עצה ממשה, "איש מחתתו" איש מעצמו יצאו ולא נטלו עצה זה מזה, ויקרבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אותם, רבי ישמעאל אומר יכול אש זרה ממש, תלמוד לומר אשר לא צוה אותם הכניסוה בלא עצה, רבי עקיבא אומר לא הכניסוה אלא מן הכיריים שנאמר ויקרבו לפני ה' אש זרה אם כן למה נאמר אשר לא צוה אותם שלא נמלכו במשה רבן, רבי אליעזר אומר לא נתחייבו אלא על שהורו הלכה בפני משה רבן וכל המורה הלכה בפני רבו חייב מיתה.

תלמוד בבלי מסכת עירובין דף סג עמוד א

רבי אליעזר אומר: לא מתו בני אהרן עד שהורו הלכה בפני משה רבן. מאי דרוש - ויקרא א' + ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח, אמרו: אף על פי שהאש יורדת מן השמים - מצוה להביא מן ההדיוט.

רשב"ם ויקרא פרק י

(א - ג) ויקחו בני אהרן נדב ואביהו - קודם שיצא האש מלפני י"י כבר לקחו איש מחתתו להקטיר קטורת לפנים על מזבח הזהב, שהרי קטורת של שחר קודמת לאיברים, ונתנו בהן אש זרה אשר לא צוה אותם משה ביום הזה, שאעפ"י שבשאר ימים כתי' ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח, היום לא צוה ולא רצה משה שביאו אש של הדיוט, לפי שהיו מצפים לירידת אש גבוה, ולא טוב היום להביא אש זרה, כדי להתקדש שם שמים שידעו הכל כי אש בא מן השמים

במדבר רבה (וילנא) פרשת במדבר פרשה ב: כג

ר' עקיבא אומר על ההקרבה מתו שנאמר (במדבר ג: ד) "וימת נדב ואביהו לפני יקוק בהקרבים **אש זרה לפני יקוק**". ר' יוסי אומר על הקריבה [לתוך קודש הקדושים] מתו שנאמר (ויקרא טז: א) "אחרי מות שני בני אהרן **בקרבתם לפני יקוק וימתו**". ר"א אומר אף משום הקריבה אש זרה לא מן התמיד של בין הערבים ולא מן תמיד של שחר אלא אש הדיוטות שנאמר "אש זרה", בר קפרא בשם ר' ירמיה ב"ר אלעזר אומר בשביל ד' דברים מתו בניו של אהרן על הקריבה ועל ההקרבה ועל אש זרה וכו' [ולא נטלו עצה זה מזה].

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף נב עמוד א

וכבר היו משה ואהרן מהלכין בדרך ונדב ואביהו מהלכין אחריהן וכל ישראל אחריהן, אמר לו נדב לאביהו: אימתי ימותו שני זקנים הללו ואני ואתה ננהיג את הדור? אמר להן הקדוש ברוך הוא: הנראה מי קובר את מי.

תורת חיים מסכת סנהדרין דף נב עמוד א

דנדב ואביהו חטאו כמותן [כעדת קרח] שנתקנאו נמי בגדולתן של משה ואהרן כעדת קרח דלכך נשרפו.

אסתר רבה (וילנא) פרשה ה סימן א

ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם, אין אנו יודעין מפני מה מתו אלא ממה שמצוה את אהרן וא"ל (שם /ויקרא י/) יין ושכר אל תשת אנו יודעין מתוך כך שלא מתו אלא מפני היין, ...

ר' מ. כשר, תורה שלימה

ונודעתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבודי – פי' "במכובדי" והיה קדושה על ידם שכל אדם מתיירא מגשת אליו שלא ברשות ...

~ יום שמחה כיום בריאת העולם ~

תלמוד בבלי מסכת מגילה דף י עמוד ב

ותניא: אותו היום היתה שמחה לפני הקדוש ברוך הוא כיום שנבראו בו שמים וארץ, כתיב הכא ויהי ביום השמיני, וכתיב התם + בראשית א' + ויהי ערב ויהי בקר יום אחד!

תורה תמימה הערות ויקרא פרק ט הערה א

נראה באור הדרשה ע"פ מ"ש בב"ר פ"ג שבעת הקמת המשכן אמר הקב"ה נדמה בעיני כאלו באותו יום בראתי את עולמי, ומבואר שם הטעם מפני שמתחלת בריית העולם נתאוה הקב"ה ליחד שמו וקדושתו בעולם ע"י המשכן, וזה גופא יתבאר ע"פ מ"ש במגילה ל"א ב' אלמלא מעמדות לא נתקיימו שמים וארץ, ומעמדות היינו בקיום ביהמ"ק וקרבות, כנודע [ע' לפנינו בפ' פינחס בר"פ קרבנות], ולאשר שביום השמיני למלואים היה גמר הקמת המשכן, לכן דריש שגדלה כביכול שמחתו של הקב"ה כיום בריאת שמים וארץ, יען דבבריאת שמו"א היתה רצונו ומחשבתו כביכול לברוא את העולם לתכלית המעמדות, ובהקמת המשכן נתקיים רצונו בזה, ולסמך וסימן לדבר נתן שווי המלות ויהי דכתיבי בשניהם:

~ יצר הרע ~

תלמוד בבלי מסכת חגיגה טז. - ואין רע אלא יצר הרע...

מדרש תהלים (בובר) מזמור ט

רב בריה דשמואל בשם שמואל אמר "וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד" (בראשית א לא), זה יצר הרע. וכי יצר הרע נקרא טוב?! אלא ללמד שאלמלא יצר הרע לא היה אדם נושא אשה, ולא הוליד ממנה בנים, ולא היה העולם מתקיים.

• יצר הרע = אגו = אש = וכיבושה = שליטה

- ערובין: "מצוה להביא מן ההדיוט."
- אש זרה
- סנהדרין: ואימתי ימותו שני זקנים הללו ואני ואתה ננהיג את הדור?"

תלמוד בבלי מסכת קידושין דף ל עמוד ב

כך הקב"ה אמר להם לישראל: בני, בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין, ואם אתם עוסקים בתורה - אין אתם נמסרים בידו, שנאמר: + בראשית ד + הלא אם תטיב שאת, ואם אין אתם עוסקין בתורה - אתם נמסרים בידו, שנא': לפתח חטאת רובץ,

משנה מסכת אבות פרק א

משנה יב) הלל ושמאי קבלו מהם הלל אומר הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה:

משנה יג) הוא היה אומר נגד שמא אבד שמיה ודלא מוסיף יסיף ודלא יליף קטלא חייב ודישתמש בתגא חלף:

משנה יד) הוא היה אומר אם אין אני לי מי לי וכשאני לעצמי מה אני ואם לא עכשיו אימתי:

שולחן ערוך, אורח חיים צט

סעיף א) שתה יין כדי רביעית, אל יתפלל עד שיסיר יינו; ואם שתה יותר, אם הוא יכול לדבר לפני המלך, אם התפלל תפלתו תפלה, ואם אינו יכול לדבר לפני המלך, אם התפלל תפלתו תועבה וצריך לחזור ולהתפלל כשיסיר יינו מעליו; ואפילו אם עבר זמן התפלה, משלים אותה בתפלה שאחריה, כדין שוגג. הגה: ודין ק"ש כדין תפלה, אבל שאר ברכות יכול לברך אע"פ שהוא שכור, (מרדכי ריש פרק הדר הגה' מיימוני פ"ד מהלכות תפלה).

סעיף ב) דרך מיל, ושינה כל שהוא, מפיגין את היין; וה"מ כששתה רביעית, אבל אם שתה יותר, כל שכן ששינה משכרתו ודרך טורדתו; וה"מ במהלך ברגליו, אבל רוכב, ודאי דרך מפיגה היין.

סעיף ג) כל אחד שהוא שתוי, סגי ליה לפי מה שמרגיש בנפשו שיפיג יינו. הגה: ולכן אין נזהרין ביינות שלנו, שאין חזקין, שמתפללין אע"פ ששתה רביעית ויותר; (ת"ה סימן מ"ב) וכל שכן אם מתפללים מתוך סידור שבידו, שאין חוששין לשכרות מעט, (כן נראה לי).